

УДК 343.1:342.727

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.94.3.46>

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ВТРУЧАННЯ У ПРИВАТНЕ СПІЛКУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ

Сухачова І.О.,

доктор юридичних наук,

доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики

Навчально-наукового інституту права КНУ

імені Тараса Шевченка

ORCID: 0000-0002-5844-2229

Сухачова І.О. Проблеми забезпечення законності втручання у приватне спілкування у кримінальному провадженні України.

У статті досліджено проблематику забезпечення законності втручання у приватне спілкування в кримінальному провадженні України. Проаналізовано міжнародно-правові та національні засади захисту права на повагу до приватного життя і таємниці комунікацій, зокрема положення статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 32 Конституції України та норм Кримінального процесуального кодексу України. Особливу увагу приділено змісту понять «приватне спілкування» та «втручання у приватне спілкування», а також процесуальним умовам правомірного застосування негласних слідчих (розшукових) дій, пов'язаних із доступом до змісту комунікації особи.

У результаті дослідження встановлено, що сучасна правозастосовна практика характеризується наявністю системних порушень належної правової процедури у сфері втручання у приватне спілкування. Виокремлено три основні групи таких порушень: порушення, пов'язані безпосередньо з проведенням негласних слідчих (розшукових) дій; випадки втручання у приватне спілкування під виглядом інших процесуальних дій; випадки проведення інших процесуальних заходів під виглядом втручання у приватне спілкування. Обґрунтовано, що подібні порушення негативно впливають на допустимість доказів, підривають принцип правової визначеності та створюють ризики свавільного обмеження права особи на приватність.

Окремо звернуто увагу на дискусійність законодавчого визначення приватного спілкування, закріпленого у статті 258 Кримінального процесуального кодексу України, та на необхідність уточнення співвідношення цього поняття з такими інститутами, як контроль за вчиненням злочину, спеціальний слідчий експеримент, виконання спеціального завдання та використання конфіденційного співробітництва. Зроблено висновок про потребу вдосконалення кримінального процесуального законодавства у двох взаємопов'язаних напрямках. По-перше, потребує уточнення саме понятійне регулювання приватного спілкування і втручання у нього, а також співвідношення цих категорій з іншими негласними слідчими (розшуковими) діями. По-друге, необхідно посилити стандарти судового контролю та оцінки допустимості доказів, отриманих унаслідок втручання у приватне спілкування, зокрема шляхом уніфікації підходів судової практики та недопущення розширеного тлумачення ухвал слідчого судді.

Ключові слова: приватне спілкування, законність, втручання у приватне спілкування, негласні слідчі (розшукові) дії, допустимість доказів, таємниця спілкування, судовий контроль, кримінальне провадження, права людини, правова визначеність.

Sukhachova I.O. Problems of ensuring the legality of interference in private communication in criminal proceedings in Ukraine.

The article examines the issues related to ensuring the legality of interference in private communication in criminal proceedings in Ukraine. It analyzes the international and national legal framework for the protection of the right to respect for private life and the secrecy of communications, in particular Article 8 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Article 32 of the Constitution of Ukraine, and the provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine. Special attention is paid to the meaning of the concepts of “private communication” and “interference in private

communication”, as well as to the procedural requirements for the lawful conduct of covert investigative (search) actions involving access to the content of a person’s communications.

The study found that current law enforcement practice is characterized by systemic violations of due process in the area of interference in private communication. Three main groups of such violations are identified: violations directly related to the conduct of covert investigative (search) actions; cases of interference in private communication disguised as other procedural actions; and cases where other procedural measures are carried out under the guise of interference in private communication. It is substantiated that such violations negatively affect the admissibility of evidence, undermine the principle of legal certainty, and create risks of arbitrary interference with an individual’s right to privacy.

Specific attention is drawn to the contentious nature of the legislative definition of private communication, as set forth in Article 258 of the Criminal Procedural Code of Ukraine, and to the need for clarifying the correlation between this concept and such legal constructs as monitoring the commission of a crime, special investigative experiments, the performance of special tasks, and the engagement of confidential cooperation. It is concluded that criminal procedural legislation requires improvement in two interrelated areas. First, the conceptual regulation of private communication and interference therewith must be refined, alongside the relationship between these categories and other covert investigative actions. Second, the standards for judicial oversight and the assessment of the admissibility of evidence obtained through interference with private communication should be strengthened, specifically by unifying judicial practice and preventing an expansive interpretation of investigative judges’ rulings.

Key words: private communication, legality, interference in private communication, covert investigative (search) actions, admissibility of evidence, secrecy of communications, judicial oversight, criminal proceedings, human rights, legal certainty.

Постановка проблеми. Питання забезпечення законності втручання у приватне спілкування є одним із ключових у сучасній науці кримінального процесу та правозастосовній практиці. Стрімкий розвиток інформаційних технологій, цифровізація засобів комунікацій та зростання ролі електронних засобів зв’язку зумовлюють необхідність переосмислення меж допустимого втручання держави у приватну сферу особи.

Право на повагу до приватного життя та таємницю спілкування належить до фундаментальних прав людини, гарантованих як міжнародними актами, так і національним законодавством. Водночас ефективне розслідування кримінальних правопорушень нерідко потребує застосування заходів, пов’язаних із обмеженням цього права. Такий баланс між публічними інтересами та правами людини повинен забезпечуватися виключно за умов суворого дотримання принципу законності.

Однак аналіз сучасної правозастосовної практики свідчить про наявність системних проблем, пов’язаних із порушенням встановлених процедур втручання у приватне спілкування, що призводить до сумнівів у допустимості отриманих доказів та ставить під загрозу реалізацію конституційних гарантій.

Метою статті є внесення науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення практики втручання у приватне спілкування та забезпечення її законності.

Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення таких завдань: розкрити зміст категорій «приватне спілкування» та «втручання у приватне спілкування» на основі нормативно-правових джерел; проаналізувати сучасний стан правозастосовної практики у цій сфері; виявити основні проблеми та типові порушення, що виникають під час здійснення втручання у приватне спілкування; запропонувати шляхи вдосконалення законодавства та практики його застосування.

Стан дослідження проблеми. Проблематика втручання у приватне спілкування активно досліджується як у вітчизняній, так і в міжнародній правовій доктрині. Теоретичні та практичні аспекти цієї теми знайшли відображення у працях українських науковців, зокрема Д.О. Алексеєвої-Процюк, В.І. Василичука, А.А. Вознюка, М.Л. Грібова, І.В. Гловюк, В.Г. Дрозд, В.В. Луцика, А.Б. Паршутіна, Д.Б. Сергєєвої, А.В. Скрипника, В.І. Сліпченка, О.С. Старенького, А.В. Столітнього, О.С. Тарасенка, І.А. Тітко, Д.М. Цехана, І.Ю. Шеліховської, С.С. Чернявського та інших, які аналізують особливості проведення негласних слідчих (розшукових) дій (НСРД) та проблеми забезпечення їх законності.

Особливу увагу в наукових дослідженнях приділено: визначенню поняття «приватного спілкування» та його ознак; умовам допустимості втручання у таке спілкування; співвідношенню

процесуальних гарантій та оперативно-розшукових можливостей держави; практиці судів щодо оцінки допустимості доказів, отриманих у результаті НСРД.

Значний вплив на формування наукових підходів має практика Європейського суду з прав людини, яка розкриває зміст права на повагу до приватного життя та встановлює критерії правомірності втручання держави у це право.

Водночас, як свідчить проведений аналіз, попри наявність достатньої нормативної бази (зокрема положень Конституції України та Кримінального процесуального кодексу України), у правозастосовній діяльності зберігається низка проблем: недотримання вимог судових рішень щодо проведення НСРД; підміна процесуальних дій; розширене тлумачення повноважень правоохоронних органів; формальний підхід судів до оцінки доказів.

Це свідчить про те, що існуючі наукові напрацювання потребують подальшого розвитку з урахуванням новітньої практики та викликів.

Виклад основного матеріалу (результати дослідження). Правове регулювання втручання у приватне спілкування ґрунтується на поєднанні міжнародних стандартів захисту прав людини та національного законодавства. Базовим міжнародно-правовим актом у цій сфері є стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка гарантує кожному право на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції. Втручання держави у здійснення цього права допускається лише за наявності сукупності умов: воно має бути передбачене законом, переслідувати легітимну мету та бути необхідним у демократичному суспільстві [1].

Ці положення імплементовані у національне законодавство України, зокрема у статті 32 Конституції України, яка встановлює загальну заборону втручання в особисте і сімейне життя особи, а також визначає винятки, пов'язані з інтересами національної безпеки, економічного добробуту та прав людини [2].

Подальший розвиток зазначені положення отримують у Кримінальному процесуальному кодексі України. Так, стаття 14 КПК України гарантує таємницю листування, телефонних розмов та інших форм комунікації, а втручання у цю сферу допускається виключно на підставі судового рішення. При цьому законодавець прямо пов'язує допустимість такого втручання із необхідністю досягнення конкретної процесуальної мети – виявлення та запобігання тяжкому чи особливо тяжкому злочину, встановлення його обставин, особи, яка вчинила злочин, якщо в інший спосіб неможливо досягти цієї мети. Інформація, отримана внаслідок втручання у спілкування, не може бути використана інакше як для вирішення завдань кримінального провадження [3].

Частина друга ст. 15 КПК України встановлює, що ніхто не може збирати, зберігати, використовувати та поширювати інформацію про приватне життя особи без її згоди, крім випадків, передбачених цим Кодексом [3].

Важливе значення має також стаття 258 КПК України, яка визначає поняття приватного спілкування. Законодавець розглядає його як процес передавання інформації від однієї особи до іншої у будь-якій формі (безпосередньо або через засоби зв'язку), що здійснюється за фізичних чи юридичних умов, які забезпечують учасникам обґрунтоване сподівання на захист цієї інформації від втручання сторонніх осіб. Втручанням у приватне спілкування є доступ до змісту спілкування за умов, якщо учасники спілкування мають достатні підстави вважати, що спілкування є приватним [3].

Таким чином, ключовими ознаками правомірного втручання є:

- наявність судового дозволу;
- чітке визначення об'єкта втручання;
- дотримання встановлених строків;
- неможливість досягнення мети в інший спосіб;
- пропорційність втручання.

Водночас А. Б. Паршутін зазначає, що звертає на себе увагу обсяг поняття приватності спілкування, визначеного ст. 258 КПК України, що тлумачиться досить широко та, в кінцевому підсумку, створює певні труднощі у практичній діяльності органів досудового розслідування щодо проведення НСРД [4, с. 232].

Під втручанням у приватне спілкування дослідник пропонує розуміти дії уповноважених осіб, спрямовані на отримання відомостей (доступу до інформації), що передаються особою у процесі особистої комунікації із іншою особою (особами) у будь-яких формах, у тому числі із використанням засобів зв'язку будь-якого типу, зміст якої, на переконання комунікантів, захищений від

розголошення стороннім особам, з метою отримання чи перевірки доказів, а також встановлення інших обставин, що мають значення у конкретному кримінальному провадженні [5, с. 232].

При цьому КПК не містить визначення і переліку кореспонденції, а також такого важливого аспекту, як форми втручання у приватне спілкування, що було б, на переконання Н.В. Дедюєвої, актуальним [6, с. 604].

КПК України встановлює вичерпний перелік форм втручання у приватне спілкування, що мають характер негласних слідчих (розшукових) дій. До них належать:

- аудіо- та відеоконтроль особи;
- арешт, огляд і виїмка кореспонденції;
- зняття інформації з електронних комунікаційних мереж;
- зняття інформації з електронних інформаційних систем.

Кожна із зазначених форм характеризується високим рівнем втручання у приватну сферу особи, що обумовлює необхідність особливо суворого дотримання процесуальних гарантій.

Особливістю таких дій є їх негласний характер. Особа, щодо якої вони здійснюються, не знає про факт втручання, що значно підвищує ризик зловживань з боку правоохоронних органів. Саме тому законодавець передбачає складну процедуру отримання дозволу та контролю за проведенням таких заходів.

На практиці часто виникають ситуації, коли формально дотримуючись вимог закону, правоохоронні органи фактично виходять за їх межі, що ставить під сумнів законність отриманих доказів.

Проведений аналіз нормативних положень, наукових підходів і прикладів із правозастосовної практики вказує на **існування трьох типових категорій процесуальних порушень, що виникають під час втручання у приватне спілкування**. Такі відхилення від правової процедури є критичними, оскільки вони безпосередньо впливають на оцінку доказів з точки зору їх допустимості та достовірності.

Їх спільною рисою є відступ від процесуальної форми, яка в цій сфері має не технічне, а гарантійне значення. Саме процедура, встановлена статтями 246, 248, 249, 258–264 КПК України, покликана забезпечити баланс між інтересами кримінального провадження та правом особи на повагу до приватного життя і кореспонденції. Будь-який вихід за межі судового дозволу, підміна процесуальної форми або розширене тлумачення повноважень сторони обвинувачення повинні розглядатися не як формальні недоліки, а як істотні порушення прав людини.

До першої групи належать **порушення, безпосередньо пов'язані з проведенням НСРД як різновидів втручання у приватне спілкування** (ст. 260-264 КПК України). У науковій літературі слушно підкреслюється, що допустимість доказів, одержаних у результаті НСРД, визначається не лише їх доказовим значенням, а насамперед законністю способу одержання, належністю суб'єкта, джерела та процесуальної форми фіксації [7; 8]. Саме тому найпоширеніші порушення в цій групі – *вихід за межі ухвали слідчого судді, недотримання строків проведення НСРД та невідповідність фактичного об'єкта втручання тому, який був визначений у судовому рішенні*, – слід оцінювати як такі, що ставлять під сумнів допустимість одержаних результатів. На це прямо вказує й доктрина допустимості доказів у сфері НСРД.

Особливо показовою є ситуація, коли *дозвіл на аудіо- чи відеоконтроль надано щодо однієї особи, а фактично втручання відбувається стосовно іншої*. У такому випадку порушується індивідуалізований характер судового контролю, адже ухвала слідчого судді не може тлумачитися розширено або застосовуватися за аналогією до іншого суб'єкта. Така підміна об'єкта фактично створює механізм обходу судового контролю, коли дозвіл, отриманий щодо одного учасника комунікації, використовується для негласного збирання доказів щодо іншого. У світлі ст. 258, 260 КПК України це означає відсутність належної правової підстави для втручання саме щодо тієї особи, чиє спілкування реально контролювалося. Особливої гостроти така проблема набуває тоді, коли йдеться про комунікацію, яка користується підвищеним правовим захистом, зокрема спілкування захисника з клієнтом.

Не менш істотним порушенням є *проведення НСРД після спливу строку, встановленого в ухвалі слідчого судді*. Строк дії дозволу в цьому разі є не організаційною деталлю, а часовою межею легітимного втручання держави у приватну сферу. Після його закінчення будь-яке подальше збирання інформації втрачає процесуальну основу. Тому проведення НСРД поза межами дозволеного строку має наслідком не просто процесуальний дефект, а відсутність законного титулу на втручання.

Друга група порушень охоплює випадки, коли *втручання у приватне спілкування здійснюється під виглядом інших процесуальних дій*. Ідеться, зокрема, про фіксацію змісту розмов у межах візуального спостереження, доступ до даних електронних пристроїв під виглядом огляду, експертизи або тимчасового доступу до речей і документів, а також про фактичне проведення аудіо- чи відеоконтролю особи під іншою процесуальною назвою. Зазначені факти підміни стосуються не лише втручання у приватне спілкування, але й проведення інших НСРД [9; 10; 11, с. 135]. У цьому контексті заслуговує на увагу позиція В.Г. Дрозд, яка звертає увагу на проблемність практики огляду слідчим електронної інформації, що міститься в мобільних телефонах, планшетах та комп'ютерах, вилучених під час інших слідчих (розшукових) дій, без належного вирішення питання про межі втручання у приватне спілкування [7, с. 187]. Така практика є небезпечною тим, що дозволяє де-факто одержувати доступ до змісту комунікацій без спеціальної процедури, яка прямо вимагається КПК України.

Третю групу становлять випадки зворотної підміни, коли *під виглядом втручання у приватне спілкування проводяться інші процесуальні або оперативні заходи*. У цьому аспекті сучасна доктрина слушно порушує питання про фактичний допит особи в умовах несвободи без надання їй повного комплексу процесуальних гарантій, а також про проведення контролю за вчиненням злочину без належного процесуального оформлення під прикриттям інших НСРД [12, с. 81-83]. Новітні дослідження у сфері спеціального слідчого експерименту підкреслюють, що забезпечувальні НСРД, пов'язані з втручанням у приватне спілкування, мають застосовуватися лише в чітко визначених процесуальних межах, оскільки інакше виникає ризик штучного змішування різних правових режимів і, як наслідок, спотворення природи отриманих відомостей [13, с. 164-168]. Близьку позицію обстоює й М.Л. Грібов, який у методичних рекомендаціях щодо контролю за вчиненням злочину наголошує: у значній кількості таких ситуацій особа перебуває в умовах очікуваної конфіденційності спілкування, а тому доступ до змісту такої комунікації потребує окремого й належного правового обґрунтування [14, с. 23].

Те саме можна сказати і про виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Особи, які є об'єктами НСРД, передбаченої ст. 272 КПК України, під час спілкування між собою розраховують на його конфіденційність і не знають, що один із членів такої спільноти діє під контролем правоохоронних органів [14, с. 23].

М.Л. Грібов та І.Ю. Шеліховська в ході проведеного дослідження виявили дві типові ситуації підміни змісту НСРД, передбаченої ст. 260 КПК України. Перша: фактичний завуальований допит підозрюваного в умовах несвободи (ІТТ, СІЗО), який здійснюється правоохоронцями (відкрито або під прикриттям, особисто або із залученням конфіденційних співробітників). Друга: фактичне проведення контролю за вчиненням злочину (без оформлення жодних процесуальних документів) на підставі ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення аудіо-, відеоконтролю особи. Наслідками обох окреслених ситуацій є те, що протоколи аудіо-, відеоконтролю особи та додатки до них не підлягають використанню у доказуванні як такі, що є недопустимими доказами [9, с. 453]. Зазначене підтверджує судова практика [15].

Отже, усі три групи порушень мають спільний наслідок: вони руйнують межу між допустимим процесуальним обмеженням права на приватність і свавільним втручанням держави у приватну сферу особи. Саме тому їх кваліфікація має здійснюватися не з позицій формального процесуалізму, а крізь призму конституційного змісту гарантій та стандартів статті 8 Конвенції. За таких умов належне застосування правил про НСРД є не лише питанням техніки доказування, а й критерієм правової державності кримінального провадження.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що забезпечення законності втручання у приватне спілкування є однією з ключових гарантій дотримання прав людини у кримінальному провадженні та водночас однією з найбільш проблемних ділянок сучасної правозастосовної практики. Право на повагу до приватного життя, кореспонденції та інших форм комунікації закріплене у ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 32 Конституції України, а також конкретизоване в нормах КПК України. Втручання у цю сферу допускається лише за наявності чіткої правової підстави, легітимної мети, судового контролю, процесуальної визначеності та дотримання принципу пропорційності.

Законодавче регулювання втручання у приватне спілкування в цілому формує необхідну нормативну основу для захисту особи від свавільних дій держави, однак окремі положення кримінального процесуального закону залишають простір для неоднозначного тлумачення. Насампе-

ред це стосується змісту понять «приватне спілкування» та «втручання у приватне спілкування», сформульованих у ст. 258 КПК України. Їх широта, з одного боку, дозволяє охопити різні форми сучасної комунікації, а з іншого – породжує ризик розширеного застосування норм про втручання, зокрема у випадках, коли процесуальна природа конкретної дії не є достатньо визначеною.

Проведений аналіз дозволив виокремити три основні групи типових порушень законності у цій сфері. До першої належать порушення, що виникають безпосередньо під час проведення НСРД, пов'язаних із втручанням у приватне спілкування: вихід за межі ухвали слідчого судді, порушення строків проведення дії, невідповідність фактичного об'єкта втручання тому, який визначено в судовому дозволі. До другої групи віднесено випадки, коли втручання у приватне спілкування фактично здійснюється під виглядом інших процесуальних дій, що дозволяє обходити встановлені законом гарантії. Третю групу становлять протилежні ситуації, коли під виглядом втручання у приватне спілкування проводяться інші процесуальні дії або оперативні заходи, що спотворює правову природу НСРД і створює ілюзію законності за відсутності належної процедури.

Такі порушення не можуть розглядатися як формальні недоліки процесуального оформлення. Вони безпосередньо впливають на допустимість доказів, оскільки допустимість результатів НСРД визначається не лише їх змістом, а й законністю способу одержання, належністю суб'єкта, дотриманням меж судового дозволу та процесуальної форми фіксації. Ігнорування цих вимог у судовій практиці призводить до накопичення небезпечних прецедентів, за яких незаконне або сумнівне за законністю втручання у приватну сферу особи фактично нормалізується.

Особливу складність становить розмежування власне втручання у приватне спілкування та інших суміжних НСРД, зокрема контролю за вчиненням злочину, спеціального слідчого експерименту, виконання спеціального завдання, а також використання конфіденційного співробітництва. У низці випадків особа, щодо якої проводяться такі заходи, об'єктивно перебуває в ситуації, коли має достатні підстави вважати спілкування приватним. Це дає підстави стверджувати, що доступ до змісту такого спілкування за своїми юридичними ознаками може становити втручання у приватне спілкування, а отже потребує чіткого нормативного врегулювання та відповідних процесуальних гарантій.

Чинна практика застосування положень статей 14, 15, 258–264, 271, 272, 275 КПК України не завжди відповідає стандартам правової визначеності та ефективного судового контролю, що впливають із практики ЄСПЛ. Європейські стандарти вимагають, щоб будь-яка система таємного спостереження або негласного втручання містила чіткі, передбачувані та ефективні гарантії від зловживань, зокрема щодо підстав, меж, строків, порядку санкціонування, здійснення і контролю за такими заходами. Відтак національна практика має бути зорієнтована не на формальне виправдання вже проведеного втручання, а на реальне забезпечення балансу між інтересами кримінальної юстиції та фундаментальними правами особи.

З огляду на це доцільним є вдосконалення законодавства у двох взаємопов'язаних напрямках. По-перше, потребує уточнення саме понятійне регулювання приватного спілкування і втручання у нього, а також співвідношення цих категорій з іншими НСРД. По-друге, необхідно посилити стандарти судового контролю та оцінки допустимості доказів, отриманих унаслідок втручання у приватне спілкування, зокрема шляхом уніфікації підходів судової практики та недопущення розширеного тлумачення ухвал слідчого судді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листоп. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
4. Паршутін А.Б. Поняття втручання у приватне спілкування як теоретико-правова проблема. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 2. С. 230–233. URL: https://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/5_2018/part_2/40.pdf.
5. Паршутін А.Б. Поняття втручання у приватне спілкування: теоретико-правова природа. *Право і суспільство*. 2018. № 5, частина 2. С. 227–232. URL: https://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/5_2018/part_2/40.pdf.

6. Дедюєва Н.В. Втручання у приватне спілкування: практика Європейського суду з прав людини. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 4. С. 601–604. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-4/142>.
7. Дрозд В.Г. Судова практика щодо допустимості доказів, отриманих у результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 9. С. 185–190. <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.9.32>.
8. Гуменюк А.С. Допустимість доказів, отриманих у результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій: дис. ... доктора філос. Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2025. 248 с.
9. Грібов М.Л., Шеліховська І.Ю. Аудіо-, відеоконтроль особи: підміна змісту негласної слідчої (розшукової) дії. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 450–454. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-1/106>.
10. Основи візуального спостереження: практ. посіб. / С.С. Чернявський, М.Л. Грібов, А.А. Вознюк, А.А. Небитов, В.В. Гвоздюк. Київ, Норма права, 2024. 112 с.
11. Тітова Н.В. Аудіо-, відеоконтроль особи як засіб встановлення події кримінального правопорушення у кримінальному провадженні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Т. 3. № 82. С. 131–136. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.3.21>.
12. Особливості виявлення та розслідування наркозлочинів в умовах дії правового режиму воєнного стану: наук.-практ. посіб. / [М.Л. Грібов, І.Ю. Шеліховська, А.А. Вознюк та ін.]. Київ: Видавництво «Норма права», 2025. 180 с.
13. Тимошко П.В. Проведення НСРД, що пов'язані із втручанням у приватне спілкування, з метою забезпечення спеціального слідчого експерименту. *Правовий часопис Донбасу*. 2025. № 4. С. 164–169. URL: <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2025-93-164-169>.
14. Грібов М.Л. Забезпечення законності контролю за вчиненням корупційних злочинів, пов'язаних із підкупом: метод. рек. Київ: Національна акад. внутр. справ, 2022. 44 с.
15. Вирок Калинівського районного суду Вінницької області від 9 січ. 2023 р. у справі № 141/182/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108288046>.

Дата першого надходження рукопису до видання: 21.03.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 23.04.2026
Дата публікації: 10.05.2026

© Сухачова І.О., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0